

Bussen

Vägarna hade blivit bättre. Visserligen var det fortfarande bara grusvägar, men vägförvaltningen hade skaffat Scania lastbilar och järnplogar, s.k. lycksele-plogar, för att kunna hålla vägarna öppna för trafik även under vintern. Det gällde även vägen från Ö-vik Ås- Backsjö- Västansjö- Gullänget- Ö-vik.

Några driftiga herrar Hector, Vestman och Eklund, tyckte att tiden var mogen för en reguljär busslinje till byarna i utkanten. Tätare befolkade byar, som Domsjö och Alfredshem, hade haft bussförbindelse en tid. Nu var det dags för glesbygden. Satsningen var ambitiös. Åtta turer om dagen. Fyra i vardera riktningen. Dessutom två sena turer på lördag och söndag, där den sista passerade Backsjö kl. 23,30.

Nu öppnade sig storslagna perspektiv för den som ville spendera. Biljetten kostade 40 öre. Barn under 12 år åkte för halva priset. Det blev ett ganska livligt åkande, isynnerhet på helgerna.

I stan fanns bio, Saga och Palladium, samt konditorier, Stenmans och Kriströms. Det var fina ställen. Servitriserna hade svarta klänningar med små vita spetsförkläden, och man serverade alltid ett litet glas vatten till kaffet. Det ansågs nyttigt att dricka vatten före kaffet. Med förundran åhörde jag dessa beskrivningar. Servitriserna kom med en bricka med de finaste bakelser och kakor av många slag. Skorpor och kanelbullar fanns inte på brickan. Nu var det bara att peka på de godsaker man ville ha. Men det var inte gratis. Det kunde kosta mellan 1,50 och 2,00 kr om man inte höll igen. För att inte tala om vad som kunde hända om man hade en flicka i sällskap.

På Stora Torget, utanför Café Metropol, var backsjöbussens hållplats. Det rörde sig om andra priser här. För 40 öre fick man en hela, d.v.s. en kanna kaffe, som räckte till två koppar, samt kanelbulle och två kakor. En halva var en kopp kaffe och bulle för 20 öre. "Metan" var chaufförernas stamlokal.

Nu när det gick så bra visade det sig att bussparken inte räckte till alla gånger. Slitaget var stort och någon buss var alltid på verkstad. I Gullänget fanns buss-tillverkning s.a.s. efter vägen, Hägglund & Söner. Men en ny buss kostade stora pengar. Man kunde kanske låna en buss tillsvidare.

En dag dök det upp en buss som inte alls passade in i bilden. Den hade sett sina bästa dagar, men hade nyhetens behag med läderklädsel och långsoffa. Bussen kom från Hälsingland och hade gått mellan Hudiksvall Hassela och Delsbo, något som ingen behövde sväva i okunnighet om eftersom ljusskylten fortfarande visade Hassela- Delsbo. Den fick bara heta hasselabussen.

Chauffören hette Karlsson. Eftersom han var kortvuxen blev det Lill-Karlsson. Det fanns även en konduktör, som sålde biljetter och hängde upp cyklar på cykelhållaren. Ibland cyklade man glad i morgonsolen för att på hemvägen överraskas av

regn. Då var det bara att stoppa bussen, var man än befann sig, några hållplatser fanns inte. Konduktören skyndade ut och hängde upp cykeln. Servicen var enastående. Även skrymmande saker, som säckar från lantmanna eller t.o.m. möbler fick man ta med. All denna tjänst ingick i biljettpriset.

Konduktören hade en läderväska i en rem om halsen. På väskans framsida satt mynthållare för växelmynnt, 1 krona, 50 öre, 25 öre, 10 öre, och 5 öre. Med ett tryck på en knapp ramlade ett mynt ner i handen.

Karlsson och konduktören hade mössor med märke ovanför skärmen. Det såg stiligt ut, och båda verkade ha framgång hos flickorna, både yngre och äldre. Några kom t.o.m. med blommor, som de plockat i trädgården. Bussföraren satte dem i en liten vas, som satt på mittstolpen mellan framrutorna. Flickorna gav Karlsson ögonkast och han kastade tillbaka. Det blev många turer till staden för att hålla romansen vid liv.

I staden, ja! Vad gjorde man där? Man gick på "ströget", sades det. Så gjorde man i den stora staden Köpenhamn. "Ströget" i Ö-vik var Storgatan. På helgerna var det fullt med ungdomar, som strövade gatan fram och tillbaka, mellan torget och Sanna Forsbergs Bageri. Det var lite av stora världen. I närheten av bageriet fanns Läsestugan, som hade öppet till ganska sent på kvällarna, även helger. Där kunde man slinka in och värma sig en stund, titta i tidningar eller låna en bok.

På torget stod Arvid, korvgubben. Han gjorde goda affärer när bion slutade. Det kom även många från kvällsmötena på Elim och Betania. Dessa möten var alltid välbesökta. Det var väckelsemöten med mycket sång och musik.

En gång kom det en predikant från Amerika. Han hette Tjäder och talade om världens undergång. Denna ansåg han vara nära förestående och visade med kartor, diagram och tidsangivelser hur nära slutet vi var. Det var upplagt som seriemöten under en vecka där han gick igenom tiden alltifrån skapelsen till våra dagar. Mycket folk kom för att lyssna och korvgubben gladdes. Han hade sina korvar i en rostfri plåtlåda med två fack, som värmdes med fotogenkök. Var affärerna goda hans uppvärmningen inte med, och korvarna svarade dåligt mot sitt namn. Priset var 25 öre. 30 öre om man ville ha korv med bröd.

En söndag stod pappa och väntade på bussen. Han skulle till kyrkan. Det blev en lång väntan. Tiden gick och ingen buss syntes till. Det var ju inte så ovanligt. Hasselabussen konstrade både nu och då. Pappa gick in och satte sig vid radioapparaten för att lyssna på högmässan. Rätt som det var kom någon springande och sa att bussen hade kört av vägen i Hägnbacken. Den hade gått genom räcket och låg på taket mot en stor gran, som hindrat den från att slå runt ytterligare i den höga slänten.

Nu blev det riktigt bråttom. Valborg, systemen, som var barnjungfru hos en familj i Nordanås, skulle komma hem över söndagen med denna buss, och ha med sig den lille, som hon hade hand om. Vi blev hemskt oroliga och hann tänka det allra värsta innan besked kom att ingen var allvarligt skadad. Valborg och lillpojken hade klarat sig med blåmärken. En kvinna hade brutit benet och en annan armen. Det fanns

god anledning till tacksamhet. Hade inte granen varit ivägen när bussen välte kunde det gått mycket illa.

Polisen hade förhör med alla passagerarna om vad de hade sett, både före och vid själva avåkningen. Märkliga iakttagelser hade gjorts. En dam hade sett hur chauffören plötsligt satt med en lös ratt i händerna. I själva verket hade ett styrstag lossnat på grund av förslitning. Så slutade hasselabussen sina dagar.

Efter en tid kom en ny buss som var byggd på Hägglund & Söner. En modern buss av bulldogtyp. Den var byggd på ett volvochassi, strömlinjeformad och med motorhuvuven inne i bussen. Växelspaken satt mitt över växellådan vilket gjorde att föraren måste sträcka vänster arm långt bakom ryggen för att nå när han skulle byta växel. Det gällde också att dubbeltrampa, en konst som var något av ett adelsmärke för en chaufför, före de synkroniserade växellådornas tid. Passagerare som skulle stiga av tog ibland tag i spaken när balansen inte var den bästa. Då kunde det skrapa till på det betänkligaste i växellådan när en ny växel åkte in.

Vintertid användes snökedjor, och det gick fint, men när våren kom med tjälskott var det ett elände. Många turer fick ställas in när bussen låg nere på underredet i leran. Man kallade på "Väggkassan", som kom med en bil lastad med grus. Det var ett styvt arbete att få upp bussen ur dessa lerhål. Det kunde ta timmar. Tidtabellen gällde inte under tjälskottstiden.

Ossian Johansson. -30-talet